

**Bureau Forum
Standaardisatie**
gehuisvest bij Logius
Postadres
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
Bezoekadres
Wilhelmina van
Prusenweg 52
2595 AN Den Haag
Bij bezoek aan Logius is
legitimatie verplicht.

Contactpersoon
Joram Verspaget
secretaris BFS
joram.verspaget@forumst
andaardisatie.nl
+ 31 (0) 6 5284 5592

VERSLAG FORUM STANDAARDISATIE woensdag 14 juni 2017

Vergaderdatum	Woensdag 14 juni 2017
Vergadertijd	09:30 tot 12:30 uur
Vergaderplaats	New Babylon, zaal 3.4 Anna van Buerenplein 29 2595 DA Den Haag

Aanwezig

Forum Standaardisatie

Nico Westpalm van Hoorn (voorzitter), Marc de Jong (secretaris, interim-directeur Logius), Erwin Bleumink (Surfnet), Gerard Hartsink (financiële sector), Marc van Hilvoorde (namens CIO Rijk Hans Wanders), Gé Linssen (Ministerie van Economische Zaken), Steven Luitjens (Ministerie van Binnenlandse Zaken), Joop van Lunteren (adviseur, PBLQ HEC), Wim van Nunspeet (CBS), Anneke Spijker (IPO), Michiel Steltman (DINL), Rob Verweij (Manifestgroep-Rinis)

Afwezig

Cor Franke (Franke Interim Management), David de Nood (VNO-NCW MKB-Nederland), Marcel Reuvers (Geonovum), Piet Ribbers (Universiteit van Tilburg), Nico Romijn (KING), Harry Roumen (Belastingdienst)

Aanwezig namens het bureau

Marijke Abrahamse (adviseur), Désirée Castillo Gosker (adviseur), Gemma Franke (communicatieadviseur), Bart Knubben (adviseur), Ludwig Oberendorff (hoofd), Lancelot Schellevis (adviseur), Joram Verspaget (bureausecretaris, notulen), Han Zuidweg (adviseur)

actie	Ter besluitvorming en ter kennisname
voorzitter	Nico Westpalm van Hoorn
	FS-20170419.01A Agenda FS-20170419.01B Concept verslag Forum 19 april 2017 FS-20170419.01C Verslag Nationaal Beraad 9 mei 2017

Nieuwe en plaatsvervangende leden:

- Marc de Jong: interim-directeur Logius en opvolger Bob Papenhuijzen. Bob is per 1 juni kwartiermaker geworden van de Rijksacademie voor Digitalisering en Informatisering Overheid (RADIO).
- Harry Roumen: opvolger van Bruun Feijen vanuit het Ministerie van Financiën/Belastingdienst (niet aanwezig deze vergadering).
- Marc van Hilvoorde: nieuw afdelingshoofd ICT Voorzieningen en Infrastructuur Rijk bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, ter vaste vervanging van Hans Wanders (CIO Rijk).

1A **Agenda**

Geen opmerkingen.

1B **Concept verslag Forum 8 maart 2017**

Geen opmerkingen, akkoord.

1C **Verslag Nationaal Beraad 9 mei 2017**

Uit de meest recente meting (februari 2017) van overheidsdomeinen op gebruik van de IV-standaarden blijkt dat de adoptie van deze standaarden weer is gegroeid. De groei verschilt per overheidslaag. Gemeenten hebben het afgelopen half jaar een flinke inhaalslag gemaakt en doen het relatief goed. De aanpak van de gemeenten, waarin VNG/KING/IBD met een aantal voorlooptgemeenten een impactassessment heeft gedaan, en de adoptie van deze standaarden vanuit de Informatie Beveiligings Dienst (IBD) gestimuleerd, lijken hun vruchten af te werpen. Wanneer gemeenten dit adoptietempo volhouden halen zij het streefbeeld om eind 2017 de standaarden te hebben geïmplementeerd (prima gedaan door VNG/KING en de gemeenten dus). Voor andere overheidslagen geldt dat (nog) niet.

Mede gelet op de eerdere suggestie uit het Forum dat deze informatie meer op het bureau van het management van de desbetreffende organisaties terecht moet komen, zal het bureau ervoor zorgen dat de meetinformatie (op domeinnaam-niveau) per brief aan de bestuurders van de organisaties zal worden gestuurd (=actiepunt BFS).

actie	Ter bespreking en ter kennisname
tijd	Van 09:40 tot 10:30 uur
voorzitter	Anneke Spijker namens de Stuurgroep Open Standaarden
	FS-20170614.02 <u>Oplegnotitie</u> FS-20170614.02A <u>Intake-advies STIX (gestructureerde taal voor beschrijving cyberdreigingsinformatie)</u> <u>en TAXII (transportmechanisme voor standaardisatie automatische uitwisseling cyberdreigingsinformatie)</u> FS-20170614.02B <u>Intake-advies COINS (containerformaat uitwisseling BIM-informatie)</u> FS-20170614.02C <u>Intake-advies NLCS (categorisatiestandaard uitwisseling 2D CAD-tekenwerk in grond-, weg- en wegebouw)</u> FS-20170614.02D <u>Intake-advies NLRS (vaste afspraken over naamgeving, modelstructuur en gebruik parameters voor Revit, modelleringssoftware voor de bouw)</u> FS-20170614.02E <u>Advies evaluatie SAML, PDF en STOSAG</u> FS-20170614.02F <u>Terugkoppeling vervolgacties n.a.v. intrekingsverzoek Digikoppeling 3.</u> <u>[geen bijlage]</u>

Anneke Spijker vervangt Marcel Reuvers voor de toelichting op de agendapunten.

2A Intake-advies STIX en TAXII (gestructureerde taal voor beschrijving cyberdreigingsinformatie)

Het Forum wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies:

De informatiebeveiligingstandaarden STIX 1.2.1 en TAXII 1.1.1 in behandeling nemen voor opname als verplichte standaard (pas-toe-of-leg-uit) op de lijst open standaarden.

Net als bij SAML is ook voor STIX een toepassingsprofiel nodig om de interoperabiliteit te borgen. Is de standaard STIX en TAXII ondanks het ontbreken van een toepassingsprofiel wel voldoende klaar voor implementatie om als verplichte standaard op lijst open standaarden te worden geplaatst? Gevraagd wordt deze vragen in de procedure te beantwoorden en hierbij tevens het onderzoek naar IODEF mee te nemen. Ook wordt gevraagd waarom STIX over TAXII moet worden gebruikt en we niet een bestaande standaard op de lijst zoals Digikoppeling kunnen gebruiken voor het transport.

Deze opmerkingen meenemende stemt het Forum in met het advies.

2B Intake-advies COINS (containerformaat uitwisseling Bouw Informatie Model (BIM)-informatie)

Het Forum wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies:

De standaard Constructie Objecten en de Integratie van processen en Systemen 2.0 (COINS) in behandeling nemen voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Het Forum stemt zonder opmerkingen in met het voorstel.

2C Intake-advies NLCS (categorisatiestandaard uitwisseling 2D CAD-tekenwerk in grond-, weg- en wegebouw)

Het Forum wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies:

De Nederlandse CAD-standaardversie 4.0 (NLCS) in behandeling nemen voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Het Forum stemt zonder opmerkingen in met het voorstel.

2D Intake-advies NLRS (vaste afspraken over naamgeving, modelstructuur en gebruik parameters voor de modellering software voor de bouw) **FS-20170614.01B**

Het Forum wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies:

De bouwinformatiestandaard NLRS in behandeling nemen voor opname op de lijst aanbevolen standaarden.

Het Forum stemt in met het voorstel en merkt op dat de uitwisseling meer transparant mag uitgevoerd. Daarbij moet kritisch worden gelet op het feit dat het hier een relatie ligt met een *proprietary* softwarepakket. Daarnaast moet ook in de beeldvorming moet opname van de standaard eenvoudig uitlegbaar zijn. Dit is een aandachtspunt voor de experttoets, de consultatie en aansluitend het Forum-besluit. Het Forum ontvangt graag een scherpe afweging tussen de voordelen en de risico's van het opnemen van de standaard op de pas-toe-of-leg-uit lijst.

2E Advies evaluatie SAML, PDF en STOSAG

Het Forum wordt gevraagd in te stemmen met het evalueren van de standaarden SAML (uitwisseling authenticatie- en autorisatiegegevens voor Internetdiensten), PDF 1.7 (documentformaat) en STOSAG (uitwisseling gegevens afvalverwerking), die meer dan vier jaar op de 'pas toe of leg uit'-lijst staan. Het behelst hier een onderhoudsslag op de lijst inclusief een evaluatie van de adoptie van deze standaarden.

Het Forum stemt in met het voorstel en vraagt het bureau de evaluatie-aanpak nogmaals ter kennisname aan het Forum rond te sturen (=actiepunt BFS).

3 Open standaarden, adoptie

actie	Ter kennisname
tijd	Van 10:30 tot 10:45 uur
voorzitter	Anneke Spijker namens de Stuurgroep Open Standaarden
	FS-20170614.03 <u>Oplegnotitie</u> , onder andere over: <ul style="list-style-type: none">○ Online tool Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus○ Voortgang Veilige E-mail Coalitie○ Review Uniforme Set van Eisen - eID○ Monitor open standaarden naar Tweede Kamer

Het Forum neemt kennis van de voorgelegde punten. Naar aanleiding hiervan geeft het bureau de volgende aanvullingen mee:

Online tool Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus

De handreiking betrouwbaarheidsniveaus komt in de vorm van een online 'beslisboom' beschikbaar. Daarnaast komen in het stelsel van de wet GDI classificaties voor betrouwbaarheidsniveaus van diensten. De handreiking betrouwbaarheidsniveaus zal hiervoor als basis worden gebruikt.

Monitor open standaarden naar Tweede Kamer

Afgewacht wordt of de Monitor 2017 die onlangs door EZ aan de Kamer is gestuurd, nog door de Kamer wordt geagendeerd voor voor nadere bespreking in een AO door de Tweede Kamer en/ -commissie Binnenlandse Zaken.

Actie	Presentatie
Tijd	Van 10:45 tot 11:15 uur
	Michel Zoetebier (KPN)
	<i>Over de stand van zaken Veilige Email Coalitie, en de ervaringen en ambities van KPN met veilige mail-standaarden.</i>

Wegens onverwachte afwezigheid van Michel Zoetebier (KPN) geeft Bart Knubben (BFS) een toelichting op de stand van zaken rond de Veilige Email Coalitie en zoomt op de kennisuitwisseling, de communicatie en de monitoring van de voortgang via internet.nl.

De derde bijeenkomst van de coalitie zal na de zomer plaatsvinden, waarbij scherpere doelen van de coalitie worden besproken en vastgesteld. Belangrijk hierbij is dat bottom up gewerkt blijft worden. Michiel Steltman meldt dat zijn achterban 2 categorieën onderscheid: 1) eigen cloud services, waarin deze standaarden gemeengoed zijn, en 2) cloud in opdracht, waarin het afhankelijk is of de opdrachtgever akkoord is met ongevraagde levering van de standaarden (de opdrachtgever blijkt er - nota bene - zelden zelf om te vragen).

5 Toets syntactische structuur toepassingsgebieden

actie	Ter besluitvorming en ter kennisname
tijd	Van 11:30 tot 11:45 uur
	FS-20170614.05 Oplegnotitie Beschrijving Toepassingsgebieden FS-20170614.05A Toets syntactische structuur toepassingsgebieden

Het Forum wordt gevraagd in te stemmen met het in procedure nemen van de voorgestelde beschrijvingen van de toepassingsgebieden van internetveiligheidsstandaarden DKIM, SPF, DNSSEC, TLS, HTTPS en HSTS volgens de ideaaltypische syntaxis.

Het Forum spreekt zijn waardering uit voor het stuk en geeft aan dat de nieuwe omschrijvingen veel helderheid bieden, en discussie wanneer een standaard wel of niet moet worden toegepast wegnemen.

Het Forum stemt in met het voorstel.

6 Internationaal

actie	Presentatie
	Gerard Hartsink
	<i>Thema's en impact op Forum Standaardisatie (incl. Rolling Plan for ICT)</i>

Gerard Hartsink geeft een toelichting op internationale ICT-ontwikkelingen die van betrekking zijn op het Forum Standaardisatie. Hij wijst hierbij op de EU-prioriteiten in het kader van de Digital Single Market Strategy. Hierbinnen zijn zogenaamde *key enablers* benoemd: domeinen waarvoor ICT-standaardisatie als cruciaal wordt gezien. Voor het Forum zijn hierbij de volgende key enablers van belang: 5G, Cloud, Cybersecurity, Big Data, Internet of Things (IoT), ePrivacy en Electronic Identification and Trust Services incl. e-Signatures.

Op verzoek van Gerard Hartsink reageert het Forum op de geschetste ontwikkelingen. Het Forum vindt het met name belangrijk dat bij het kiezen van door overheden te gebruiken standaarden wordt aangesloten op EU- en internationale standaarden. De relatie met internationale standaarden vormt ook een standaard onderdeel van intake-procedure.

Het Forum verzorgt onder andere in het Multi-Stakeholders Platform on ICT Standardisation(MSP) de Nederlandse

inbreng op het gebied van advisering ICT standaardisatieDe toegevoegde waarde van het Forum zal het coördineren en verbinden. Het blijkt nog wel een lastig om op het onderwerp standaarden bij de vakdepartementen en bij de uitvoeringsorganisaties de goede experts te vinden en input te krijgen.

Het Forum ziet graag aan de lijst van onderwerpen waarvoor het Forum aandacht moet hebben de onderwerpen eDelivery, eSignature en eDocuments toegevoegd. Deze zijn reeds uitgewerkt door de Europese Commissie (in CEF-verband: Connecting Europe Facility)..Verder wordt het ministerie van I&M ook als stakeholder genoemd, dit omdat rond de Omgevingswet nog ontwikkelingen spelen. Nu is het een goed moment om bij dit ministerie de stand van zaken te peilen met betrekking tot standaardisatie, ook om het aan te laten sluiten op internationale ontwikkelingen en de samenhang te vinden, bijvoorbeeld voor het gegevenslandschap. Dit dient dan wel de tijd te krijgen om de betrokkenheid te kunnen borgen. In het recente verleden is – samen met bureau Digicommissaris – gepoogd verbinding te leggen met het Omgevingswet traject. Er zal een hernieuwde poging worden ondernomen.

Verder meent het Forum dat de maakbaarheid van internationale standaardisatie niet moet worden overschat. Met name de W3C en de toezichthouders hebben een stevige vinger in de pap. Het zijn langdurige en capaciteitsintensieve trajecten. Prioritering is dus essentieel.

Ministeries zoeken in hun beleidsdomein vaak hun eigen weg als het gaat om standaardisatie buiten het Forum om. Bij het Digitaal Stelsel Omgevingswet moet er bijvoorbeeld voor worden gewaakt dat de standaarden niet zelf worden ontwikkeld, maar wordt gekozen voor het hergebruiken van internationale standaarden. Deze standaarden zouden hiervoor kunnen worden voorgedragen voor de ‘pas toe of leg uit’-lijst. Het Forum kan hierbij eventueel een voortrekkersrol vervullen door onze kennis te mobiliseren. SEPA en ADES zijn hier voorbeelden van.

Bij de EU-prioriteiten zouden naast beleidsmakers, die ook een verantwoordelijkheid hebben in ‘marktordering’, en leveranciers, ook de gebruikers betrokken moeten worden, bijvoorbeeld bij de verdere ontwikkeling van 5G. Die stakeholder-categorie lijkt nu helemaal te ontbreken. Hierbij wordt opgemerkt dat de consument zelf moeilijk blijkt te mobiliseren voor dit soort trajecten. Consumentenorganisaties zijn wel vertegenwoordigd in het MSP

Het Forum zal per mail worden gevraagd te reageren op de presentatie, specifiek ook over zaken die misgaan / mis zijn gegaan omdat niet alle departementen zijn aangehaakt op specifieke standaarden (=actiepunt BFS).

7 Voortgang

actie	Ter bespreking
tijd	Van 12:15 tot 12:25 uur
	FS-20170614.07 Voortgangsnotitie FS-20170614.07A Voortgang communicatie [mondeling]

Het Forum neemt kennis van de voortgangsnotitie.

Gemma Franke – communicatieadviseur van het bureau – geeft een toelichting op twee recente publicaties van het Forum. Het magazine Publiek Denken blik in het aprilnummer terug op de Veilige Email Coalitie. In het juninummer staat een interview met Gerard Hartsink over waarom open standaarden cruciaal zijn voor de Nederland BV. Beide artikelen zijn te vinden op <https://publiekdenken.nl/partners/forum-standaardisatie/>. De leden van het Forum worden opgeroepen om de artikelen door te sturen naar hun achterban en partnerorganisaties.

Het Forum is verheugd over de artikelen en ziet graag dat ze conform de Webrichtlijnen ontsloten worden.

8 Rondvraag

FS-20171011.01B

actie	Mondeling
tijd	Van 12:25 tot 12:30 uur
	geen

Er zijn geen vragen voor de rondvraag.

9 Sluiting

actie	Mondeling
tijd	12:30 uur
	geen